

Posicionament i Intervenció amb Perspectiva Feminista

POSICIONAMENT

La Fundació Maria Raventós acompanya i dona suport a dones en situació de vulnerabilitat des d'un enfocament respectuós, on elles són les protagonistes dels seus processos de canvi. Per aquest motiu, es considerem imprescindible assumir la **responsabilitat ètica i social** de combatre les desigualtats que pateixen, des d'una mirada feminista que impulsa la transformació social.

La perspectiva feminista té com a objectiu construir una societat més justa i igualitària, on les dones — especialment aquelles en situació de vulnerabilitat— puguin desenvolupar tot el seu potencial i exercir plenament els seus drets i oportunitats. Aquest document recull conceptes i mirades entorn del feminisme que orienten el disseny, l'execució i l'avaluació dels projectes, tant en la planificació com en les intervencions i accions quotidianes que formen part del funcionament habitual dels projectes.

Històricament, el gènere ha funcionat com un mecanisme generador de desigualtat, ja que la mirada masculina s'ha imposat com a paràmetre universal. Incorporar la perspectiva feminista implica treballar tres eixos fonamentals (López Méndez, 2007): la identificació de les diferències en els rols i les identitats de gènere i com són valorats de manera desigual; la identificació dels obstacles que troben les dones a l'hora de controlar i accedir als recursos; i finalment, la identificació de les dificultats que afronten per prendre decisions encaminades a millorar les seves condicions i projecte vital.

En aquest context, el creixent reconeixement de les diverses **formes de violència masclista** subratlla la necessitat que la Fundació i les professionals que hi treballem adoptem una **postura ferma i proactiva en la prevenció i l'abordatge** d'aquestes violències des d'una perspectiva feminista. A més, en un moment en què el feminisme ocupa un lloc central en els debats públics i polítics, la Fundació té l'oportunitat i la responsabilitat de contribuir activament a aquests discursos, assumint el compromís de reflexionar i prendre partit en actuacions clau per combatre les desigualtats.

Aquest compromís suposa assumir que la perspectiva feminista no és només una eina analítica, sinó també un **posicionament polític** que orienta totes les accions i decisions, reconeixent que les intervencions socials mai són neutrals, ja que aborden relacions humanes. Per això, és essencial revisar fins a quin punt la socialització de gènere influeix en la nostra pràctica professional, amb l'objectiu de dissenyar **projectes coherents, respectuosos i transformadors**.

Les discriminacions que pateixen les dones redueixen les seves oportunitats i, sovint, la seva participació, cosa que comporta una pèrdua de qualitat i impacte en les accions i intervencions. Incorporar la perspectiva de gènere significa adoptar una mirada més àmplia i respectuosa, que garanteixi una major participació de les dones i, en conseqüència, projectes més eficients i amb més qualitat.

Aquest encàrrec s'adreça a una comissió formada per un equip interdisciplinari que, després d'anys de treball i reflexions en qüestions com la igualtat, l'apoderament o la visibilització de les dones a les que acompanyem, està preparada per entomar una reflexió més global i un debat obert que tingui en compte la diversitat de mirades dins el feminisme i construeixi consens en els elements més cabdals. Els dubtes, qüestionaments i reflexions que les dones amb qui treballem ens han plantejat els darrers anys han estat l'empenta clara per assumir aquest repte com una responsabilitat professional urgent.

FEMINISME I TRANSFORMACIÓ SOCIAL

La perspectiva feminista ha de ser un eix transversal que impregni tota la tasca de la Fundació, no només en els projectes, sinó també en la gestió interna, les relacions professionals i la manera d'entendre l'acompanyament. Aquesta mirada no és un afegit, sinó una forma de comprendre el món que ha d'estar present en totes les fases i àmbits: des de la planificació fins a l'avaluació, passant per l'organització interna i la presa de decisions.

El nostre compromís és identificar, visibilitzar i transformar les estructures de poder que sostenen el patriarcat, amb l'objectiu de contribuir a la construcció d'una societat feminista: més equitativa, més inclusiva i més justa per a totes les dones.

INTERSECCIONALITAT I EQUITAT

La Fundació defensa una mirada interseccional per comprendre les opressions que viuen les dones, reconeixent que el sexisme s'entrellaça amb el racisme, la classe social i altres eixos d'identitat. Aquesta perspectiva permet analitzar com les dones —especialment les racialitzades, migrants o empobrides— sostenen la vida comunitària mentre pateixen les formes més dures de subordinació derivades del capitalisme, el patriarcat i el racisme.

ACOMPANAYMENT A LA MATERNITAT I MONOPARENTALITAT

La Fundació, amb una trajectòria de més de 70 anys, acompanya principalment mares en situació de vulnerabilitat i reconeix que la maternitat ha estat utilitzada històricament per reforçar rols de gènere que limiten les dones. Davant d'això, promou una visió de la maternitat respectuosa amb la diversitat d'experiències i que permeti a les dones decidir sobre el seu cos i la seva vida. També reivindica la identitat femenina més enllà del rol de mare, fomentant l'autonomia i el protagonisme de les dones. En un context on el 94,5% de les famílies monoparentals a Catalunya estan encapçalades per dones, la Fundació exigeix polítiques que garanteixin la igualtat d'oportunitats.

PREVENCIÓ I REPARACIÓ DAVANT LES VIOLÈNCIES MASCLISTES

La violència masclista és un fenomen estructural que sorgeix de les construccions socials i culturals, i afecta dones de perfils diversos en múltiples àmbits. Tot i no ser un recurs especialitzat, la Fundació constata que moltes de les dones ateses han patit violència en algun moment de la seva vida, i poden tornar a patir-la pel fet de ser dones. Davant d'aquesta realitat, es reivindica la importància de la prevenció, el reconeixement de les vivències, el dret a la reparació i la protecció contra la revictimització, tant per a les dones com per als seus infants.

RESPECTE A LA DIVERSITAT

La Fundació reconeix la diversitat de les dones com una riquesa per a la intervenció social, i denuncia com el model patriarcal ha discriminat les expressions de gènere no normatives. Històricament, els rols femenins han estat relegats a l'àmbit privat i invisibilitzat, mentre que els masculins han dominat l'espai públic. Davant d'això, es reivindica la lliure elecció de les dones com a repte col·lectiu, i es promou la creació d'espais de reflexió sobre el poder, els privilegis i les desigualtats que limiten les decisions vitals, formatives i laborals de les dones i joves.

METODOLOGIA

A la Fundació Maria Raventós considerem fonamental establir uns criteris bàsics que garanteixin la incorporació de la perspectiva feminista en la intervenció social, com a element clau per assolir l'equitat. Sota aquest marc, treballem amb una metodologia definida per uns trets identificatius que orienten la nostra pràctica i asseguruen coherència en totes les accions

- **Centrada en la persona.** Atorgant a les dones un paper protagonista de les seves vides, dels seus processos i de les seves decisions.
- **Participativa.** Donant eines, fent-se protagonistes i visibles en els espais públics, i fent d'altaveu (veu ja en tenen) per tal que puguin ser escoltades.
- **Individualitzada i integral.** Facilitant recursos segons les necessitats de cada família i té en compte el màxim d'aspectes possibles. La clau és personalitzar les respostes i generar noves mirades al llarg del procés, analitzant cada situació de manera única
- **Respectuosa amb els ritmes personals i processos vitals.** El temps és clau per generar estabilitat i seguretat. Aquesta estabilitat és la base que permet consolidar aprenentatges, tancar processos amb garanties i avançar cap a una transformació real. Creiem que donar espai i temps facilita que cada dona pugui viure un procés més lliure, conscient i amb les condicions necessàries per sostenir els canvis en el temps

EIXOS D'INTERVENCIÓ

1. COMUNICACIÓ NO SEXISTA

La Fundació considera que el llenguatge pot perpetuar la discriminació de gènere, invisibilitzant les dones i reforçant estereotips. Per això, promou un ús inclusiu del llenguatge no com una forma, sinó com una eina real de transformació social cap a la igualtat.

Estratègies que s'apliquen	<ul style="list-style-type: none">• Revisió col·lectiva de documents per garantir llenguatge inclusiu i perspectiva de gènere.• Atenció als comentaris dirigits a infants per evitar la reproducció d'estereotips de gènere.• Visibilització i reconeixement de les aportacions de les dones, utilitzant noms i càrrecs correctes.• Normalització de rols i expressions de gènere no estereotipades, tant en homes com en dones.
Aspectes a potenciar	<ul style="list-style-type: none">• Incorporació habitual del llenguatge inclusiu en tota la comunicació escrita.• Representació real i diversa en les imatges per reflectir la pluralitat de persones i professionals vinculades als projectes.• Manteniment d'una actitud crítica i conscient davant la comunicació verbal i no verbal per evitar judicis o estereotips sexistes.• Inclusió sistemàtica de la perspectiva de gènere en tots els plans de comunicació de la Fundació.

2. APODERAMENT DE LES DONES I PARTICIPACIÓ A NIVELL SOCIAL I COMUNITARI

Els estudis mostren que les dones continuen assumint la major part de les tasques de cura i domèstiques, fet que limita el seu temps lliure i participació comunitària. Aquesta bretxa s'accentua en dones en situació de vulnerabilitat, que sovint tenen menys experiència en la presa de decisions i menys confiança en si mateixes.

Estratègies que s'apliquen	<ul style="list-style-type: none">• Dinàmiques participatives en la vida quotidiana, com assemblees, distribució de tasques i corresponsabilitat en els projectes.• Activitats amb diferents nivells d'implicació, des de accions puntuals fins a participació en mitjans de comunicació.• Espais per analitzar i avaluar la participació en els plans de treball familiar.• Promoció d'habilitats emocionals i comunicatives com a competències essencials.• Foment de la sororitat i l'ajuda mútua entre dones per enfortir vincles i afavorir la conciliació.• Model de governança horitzontal, amb presència activa de dones en llocs de decisió.• Arrelament al territori a través del coneixement dels recursos i les xarxes comunitàries.• Consolidació d'una comissió de participació activa des de fa més de 5 anys, integrada per professionals de diversos projectes.• Ús d'espais no mixtes per garantir entorns segurs a dones que han patit violència masclista
Aspectes a potenciar	<ul style="list-style-type: none">• Creació d'una línia transversal de coneixement per promoure la formació i la incidència social i política.• Inclusió de dones ateses en la governança, mitjançant comissions transversals i un futur consell de dones.• Impuls de reflexions col·lectives entorn a lluites diverses, tenint en compte la seva identitat i interseccionalitat.

3. EQUITAT I CORRESPONSABILITAT EN ELS USOS DEL TEMPS I LES TASQUES DE CURA

Tot i els avenços, les tasques de cura i de la llar continuen recaient majoritàriament en les dones, especialment en dones racialitzades i/o amb menys recursos (Centro Investigaciones Sociológicas (CIS), 2024). A la Fundació Maria Raventós, moltes dones són mares en famílies monoparentals que assumeixen tota la càrrega de cures. Davant d'això, la Fundació treballa per visibilitzar aquesta desigualtat i generar suports que promoguin nous equilibris.

<p>Estratègies que s'apliquen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Espais per a l'autocura i el respir dirigits a dones. • Creació de dos espais comunitaris per a dones (Espai Banús i Espai La Trena) com a llocs segurs de trobada, suport i vincles. • Foment de l'ajuda mútua entre dones, per millorar la conciliació i facilitar la logística familiar. • Revalorització de les cures i la maternitat, destacant-les com una tasca clau i amb gran valor social. • Impuls de l'equitat en l'accés a formació, tràmits i oci, amb accions específiques per a dones. • Promoció de la flexibilitat i conciliació per a l'equip professional, creant entorns laborals més justos i cuidats.
<p>Aspectes a potenciar</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Foment de xarxes de suport i dinàmiques d'ajuda mútua entre les dones en tots els projectes, especialment en els residencials. • Incidència política sobre la qüestió de les cures i la conciliació, tant a escala local com més àmplia, per avançar cap a una societat més equitativa. • Impuls de noves oportunitats i estratègies innovadores que permetin repensar els models d'intervenció i generar respostes creatives davant les necessitats emergents.

4. PREVENCIÓ I INTERVENCIÓ EN L'ÀMBIT DE LES VIOLÈNCIES MASCLISTES

Tot i no ser un recurs especialitzat, la Fundació reconeix que moltes de les dones ateses han viscut situacions de violència masclista. Per això, dissenya els seus projectes —especialment els residencials— per afavorir processos de recuperació llargs, respectuosos i amb perspectiva feminista.

<p>Estratègies que s'apliquen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Existència d'una comissió feminista amb professionals dels diferents projectes, que impulsa reflexions, accions de sensibilització i marc conceptual amb perspectiva de gènere. • Coneixement dels recursos especialitzats del territori i treball en xarxa amb aquests serveis. • Inclusió de la prevenció de relacions abusives en els espais de tutoria i plans de treball familiars. • Participació en jornades reivindicatives, com el 8M o el 25N, amb activitats impulsades per la comissió de gènere o les pròpies dones. • Formació bàsica obligatòria per a tot l'equip professional sobre perspectiva de gènere i violències masclistes.
<p>Aspectes a potenciar</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Manteniment i reforç dels espais de reflexió entre professionals per compartir eines, coneixements i estratègies d'intervenció • Desenvolupament d'una línia de coneixement sobre l'impacte del gènere per promoure l'intercanvi d'experiències i reflexions dins la Fundació. • Impuls de noves oportunitats i enfocaments innovadors que permetin generar idees creatives i estratègies transformadores en la intervenció social.

5. DRETS SEXUALS I REPRODUCTIUS

La Fundació entén la salut sexual i reproductiva com un element fonamental de la salut integral, amb una visió holística que considera la sexualitat com una dimensió transversal i present al llarg de tota la vida. Per això, aposta per una atenció respectuosa, no jutjadora i centrada en el benestar de les dones.

Estratègies que s'apliquen	<ul style="list-style-type: none">• Suport a les famílies en l'abordatge del desenvolupament sexoafectiu durant la infància.• Creació d'espais segurs on explorar la vivència del propi cos, el desig, el plaer i la identitat de gènere de manera lliure.• Acompanyament a les vivències i decisions sexuals de les dones des del respecte.• Reconeixement i espai per a la reparació personal davant de violències sexuals i corporals.• Accés a informació i recursos sobre prevenció d'ITS, anticoncepció, salut hormonal, plaer i límits.• Treball en xarxa amb serveis especialitzats com ASSIR, CJAS i Tarda Jove.
Aspectes a potenciar	<ul style="list-style-type: none">• Formació específica a l'equip sobre intervenció en casos d'abús sexual infantil (ASI), tant actuals com històrics.• treball més profund sobre el plaer, els tabús i les diverses vivències sexuals, promovent espais segurs i respectuosos per a la reflexió i el diàleg• Enfocament de les sexualitats des d'una mirada positiva i preventiva, que promogui l'autocura i el benestar.